

PROSPECTUS
LECTIONUM

IN
ALMA UNIVERSITATE
ET
ACADEMIA VILNENSI

NOMINE
SCHOLÆ PRINCIPIS
M. D. L.

AB
AMPLISSIMO COLLEGIO
PRÆFECTORUM
EDUCATIONI PUBLICÆ

INSIGNITA
Ex Anno 1781. in Annum 1782.

TRADENDARUM
SUB INSTAURATIONEM STUDIORUM
LUCI PUBLICÆ
EXHIBITUS.

V I L N Æ
TYPIS SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS
penes Academiam.

PROSPECTUS
REGIUM

ALMA MATER

ACADEMIA

SCHOLAE

M. D. L.

AS

AMERISSIMO COLLEGIO

PRIMUM

EDUCATIONI PUBLICAE

LIBRARIUS

~~11635~~

91755

MUSEUM

SUBMANTUR A NOMEN STUDIORUM

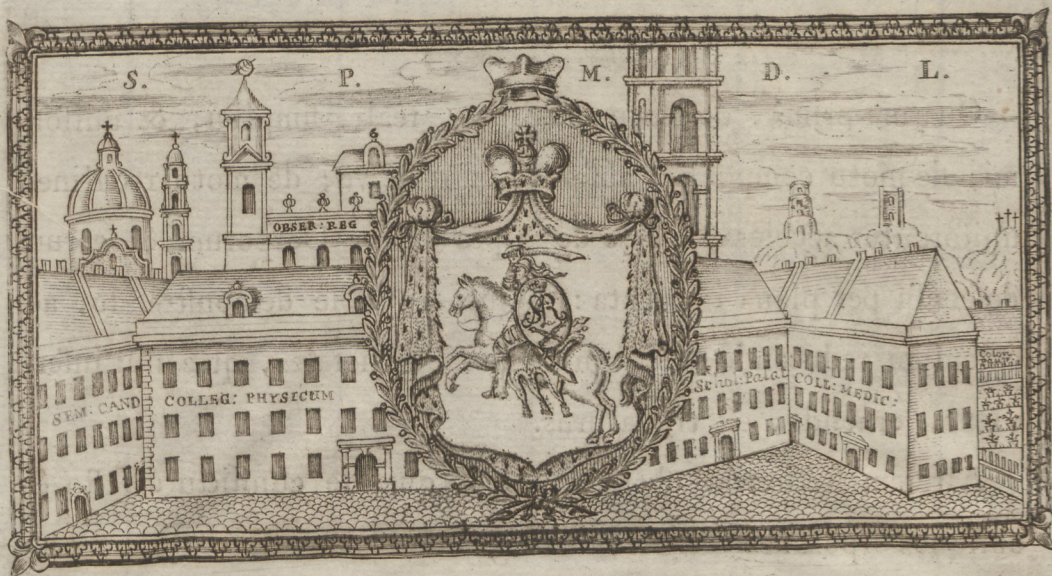
LIBRI PUBLICI

EXHIBITUS

LIBRARIUS

LIBRARIUS

LIBRARIUS

PROSPECTUS LECTIONUM

ARTITIO & Ordo hujus Prospectûs, & Ratio studiorum veteri hujus Universitatis consvetudine præscribi solita, a quovis Professore tenenda, sequens erit.

THADDÆUS KUNDZICZ AA. LL. & Philosophiæ Doctor, Collegii Physici V. Secretarius, pro Matheleos applicatæ Professore, diebus Martis, Jovis, & Saturni horis matutinis, præleget spatiò currentis anni completum Mechanicæ Tractatum, comprehensurus, quidquid necessarium, ac usui humano, & vel maximè Physicæ accomodatum hac Matheleos in parte continetur. Atque ut ordine suo, suaque methodo cuncta procedant, præmissis iis, quæ in prologomenis tractantur de motu in genere, ejusque affectionibus, & variis speciebus, de usitatis inter Mechanicos expressionibus, de principiis & axiomatibus, quibus demonstrationes Mechanicæ innituntur; de diversis corporum speciebus, eorumque generalibus proprietatibus, de virium denique seu potentiarum denominationibus, totum Mechanices cursum quatuor sectionibus complectetur:

• Quarum primâ, de motu rectilineo, reali, simplici, & uniformi; de motu composito; absoluto & relativo; de motu rectilineo uniformiter accelerato, sive de lapsu libero Corporum & eorum descensu per plana inclinata: singula rigorosè demonstrando, ad calculum reducendo, & formulas inde generales, quæ usui infervant, eruendo, est tractaturus.

Alteram sectionem obtinebunt ea, quæ de conflictu directo & obliquo corporum habentur, ubi regulæ pro concursu corporum tam perfectè elasticorum, quàm non elasticorum, quæ in easdem, vel oppositas plagas moventur, ex certis & indubitatis principiis deductæ, Physicis Experimentis & quotidianæ praxi applicandæ statuentur.

Tertia deinde sectione de iis, quæ ad Staticam referuntur, acturus, quidquid habetur de æquilibrio generatim, & præcipuè in Machinis; de Machinis simplicibus in genere, & de unaquaq; in specie, uti de *Vectè* ejusque diversitate, de *Trochlea* & *Axe in Peritrochio*, de *Plano inclinato*, & de ponderibus ope funium sustentatis, tum de Machinis compositis, de *Cuneo*, & *Machinis rotatis*, de *Cochlea solida, cava, & infinita*, atque de varii generis *Polyspastis*; totum id luculenter exponet, & demonstrabit, singularumque Machinarum usum, apparatus, constructionem & applicationem indicabit. Deinde de affricu aliisque obstaculis & incommodis, quæ in usu Machinarum occurrunt, earumque effectus diminuunt, & quænam eorum ratio in calculis habenda sit, tractabit.

Postremùm de momento, centro gravitatis, & methodo utrumque determinandi; de proprietatibus centri gravitatis, ejusque motu, ac denique de Corporibus in, & extra lapsûs periculum constitutis differet.

Quartam verò & ultimam sectionem, ea, quæ ad Dynamicam spectant, occupabunt, Ubi prætermisissis subtilioribus motûs cur-

visinei perquisitionibus, quæ Geometriæ & Analyseos maxime reconditæ opem requirunt, præcipua tantum, quæ in his motibus spectanda sunt, duce semper clarissimo Viro de la Caille, tractanda suscipiet. Hinc primò de origine, proprietatibus, & principiis generalibus motuum, qui fiunt in lineis curvis, disquiret; tum de motu ex vi primitus impressa, & actione gravitatis oriundo differet; subsequenter deinde ea, quæ de motu rotationis & oscillationis habentur; postremo de pendulis compositis, de motu penduli simplicis in Cycloide, ubi de genesi & proprietatibus Cycloidis multa animadvertenda, & usui applicanda proponentur.

JOSEPHUS MICKIEWICZ AA. LL. & Philosophiæ Doctor, Physicæ Experimentalis publicus Professor, prælecturus Tractatum Physicæ universæ duce Clarissimo Viro PETRO MUSSCHEMBROEK, præmissis primum breviter iis, quæ de objecto Physicæ, & regulis philosophandi in prologomenis exponuntur, nec non de methodo illa felicissima in eruendis abstrusissimis naturæ proprietatibus a Clarissimo Nevtono tradita, atque ab eodem Philosophiæ parente, aliisque sagacissimis arcanorum naturæ investigatoribus optimo semper successu adhibita, tractabit de generalibus corporum proprietatibus, videlicet: de Extensione, Divisibilitate, Figura, Soliditate, Porositate, Compressibilitate, Duritie, Mollitie, Flexibilitate, & Elasticitate; ita, ut proscriptis omnibus hypothefibus, id solum Auditoribus suis proponendum suscipiat, quod per accuratas Phænomenorum observationes, & experimenta, de industria, destinatosque in fines capta, certum indubitatumque est, atque ad novas eorundem corporum proprietates detegendas, & ad artefacta perficienda utilius esse viderit.

Post hæc aget de Machinis & variis Instrumentis, in Mechanica, Hydrostatica, Hydraulica, Optica, Catoptrica, Dioptrica adhiberi solitis, ac simul indicando eorum meliorem, simplicio-

que Mechanismum, nec non commodiorem usum, ea tantum explanabit, quæ a multis Physicis, solis experimentis, absque subsidio Matheos applicatæ demonstrari solent: Theoriâ harum Physicæ partium Professori Matheos applicatæ integrâ ad tractandum relicta; ipse, quâ generales corporum omnium, eadem etiam particulares quatuor Elementorum proprietates prosequetur methodo. Ac imprimis proprietates aquæ, pro ejus triplici diverso statu, fluiditatis, vaporum, & glaciæ, totidem diversis sectionibus experimentorum adminiculô comprehendet. His Tractatum de calore & frigore, ac de modo utriusque intensiorem vel remissionem, ope Thermometrorum, cognoscendi, & cum aliis fluidis comparandi adjunget. Tum proprietates ignis quatuor diversis Sectionibus examinabit, quarum prima aget de ejus natura & propagatione, ubi tradentur faciliores modi obviandi incendiis. Secunda edocebit modos varios excitandi ignis, ubi etiam de Phosphoris, fermentationibus calidis, lentibus ustoriis & speculis parabolicis agetur. Tertiâ discutiet varios effectus in corporibus dilatatis, liquefactis, ebullientibus, & flammam concipientibus, ubi de Pyrometro tam antiquo complicato, quàm moderno ad simpliciorum Mechanismum reducto tractabitur. Quarta denique ostendet modos intendendi & remittendi actionem ignis, ubi examinabuntur fornaces tam calefactoriæ, quàm etiam aliæ variis artibus inservientes, & quid eis addi possit, ut minor quantitas combustibilium majorem effectum producat, ad mentem & experientiam celebriorum quorundam Chymicorum & Metallurgorum demonstrabitur.

In tractatu de proprietatibus terræ, factâ ejus divisione in partes fertiles & steriles, prima sectione tractabit de principio vegetationis, de causis eam efficientibus vel saltem adjuvantibus in diversis generibus terrarum fertilium. In secunda verò explanatis proprietatibus Magnetis, reliqua Professoribus Historiæ

naturalis & Chymiaë in Mineralogia & Metallurgia fufius tractanda relinquet. In tractatu de aëre, explanatis proprietatibus aëris naturalis, factitii, fixi, mephitici, inflammabilis &c. de Atmosphæra differet & argumentis illi affinibus, uti de sono & ejus propagatione, de meteoris, aërisque atmosphærici statu Barometris observari folito; ubi structuram & ufum hujus instrumenti adjunget. Postremò de Theoria Electricitatis folis Phœnomenis tam in atmosphæra, quam in variis corporibus constanti lege observatis, stabilita, tractaturus est; ubi modum vitandi fulmineos effectus fuppeditabit.

Pro Opificibus vero diebus Dominicis & Feltis ex Elementis Arithmeticaë, Geometriaë, Mechanicaë explanabit ea, quæ & ufui eorum quotidiano, & captui maxime accommodata judicabit.

ANDRÆAS STRZECKI Sacraë Theologiaë Doctor, Præfes Collegii Phifici, Regius Astronomus, & Astronomiaë Publicus Professor, quovis die Mercurii & Veneris horis pomeridianis fuum tractatum præleget, in quo præmiſſis iis, quæ veteris Astronomiaë hiftoriam, ejuſque apud varias nationes culturam attinent, primum de illius utilitate in vita humana differet; variaque indicabit commoda, quæ ex Aftrorum ſcientia in Religionem & Politiam, in Geographiam, Commercium & Agriculturam derivata ſunt, & hodie dum derivantur; tum evolvit præcipua veterum inventa, & quibus gradibus mens humana ad ſublimem Astronomiaë Theoriam efformandam pervenerit, indicabit, adjecta denique de Sphæraë origine & uſu, deque Trigonometria Sphærica ſufficiente doctrina, aggredietur mundi ſyſtema methodo captui Alumnorum accommodatiſſima, in quo exponendo, dabit operam, ut motus cœleſtes perſpicue, quantum fieri poterit, explicentur, & Phœnomenorum inde orientium rationes reddantur, eorum vel maxime, quæ paucarum in Geometria propoſitionum ſubſidio intelligi poſſunt: ubi verò Alumnos ſuos ſufficiente cognitione inſtructos viderit, de temporis partibus ſeu Ca-

alendarium item de Gnomonica brevem subministrabit Tractatum; tum priore resumpto, de legibus motus planetarum primariorum circa solem, & secundariorum circa suos primarios, de Phœnomenorum cœlestium varietatibus, prout vel e centro motûs, vel e diversis systematis solaris, aut terræ punctis conspiciantur, de Cometis eorumque orbitis, de stellis fixis earumque motu apparente & reali, deque aliis multis ad Astronomiam spectantibus argumentis in Lectionibus suis differet, hac sibi præscripta lege, ut hoc anno ex omnibus capitibus præcipua delibando, soli Elementari Theoriæ se addicat, ulteriorem illius explanationem, calculos & praxim Astronomicam sequentibus annis profecuturus.

STEPHANUS BISIO Philosophiæ & Medicinæ Doctor, Regis Polonia-
rum Medicus & Consiliarius, Collegii Medici Præses, Theoriæ Me-
dicæ & Anatomici Publicus Professor, diebus Lunæ Mercurii, & Ven-
neris horis matutinis suas Lectiones instituet, in quibus præmissis
brevis Tractatu de Medicinæ ortu, progressu, utilitate, atque
variis Medicorum sectis, non inhærendo veterum hujus scientiæ
divisioni in Physiologiam, Hygieniam, Pathologiam, Semejoticam
& Therapeuticam, breviori contentus partitione in Theoriam sci-
licet & praxim ita suum disponet Tractatum, ut sub titulo Theo-
riæ, comprehendat Physiologiam (cum Semejotica, quoad partem,
quæ sanitatis signa tradit) in sua distributam capita, quibus pri-
mò, complectetur elementa seu corporum principia, usui olim fu-
tura ad phœnomenorum, quæ in corpore humano locum habent,
explicationes stabiliendas; secundo, structuram corporis humani,
hoc est, completum Anatomici cursum, quem explanare conabitur,
dilucida, quantum fieri poterit, Methodo, adhibitis etiam præpa-
rationibus Anatomicis, ut quisque Alumnorum sufficientibus Phy-
sicæ & Mechanicæ principiis instructus, admirandam corporis hu-
mani fabricam perspiciat, atque intelligat quomodo homo sanus
vivat, sufficiatque ad omnes vitæ functiones, quid discriminis sit

inter statum sanitatis & ægritudinis; quibus organis & qua arte alimenta in ventriculum deferantur, delata digerantur, digesta per totum corpus distribuuntur, distributa ita transmutentur, ut toti solidorum & fluidorum Systemati propria nutrimenta & incrementa adferant; quo pulmonum mechanismo peragitur respiratio, qua lege circulat sanguis, qua vi a corde in arterias propellitur, atque per totum corpus diffunditur. His addet de sensuum organis & sensationibus, item de partibus a natura in utroque sexu generationi destinatis succinctum Tractatum. Tertio, Anatomix cursu absoluto ad humorum capita digredietur, & in primis de sanguine tractabit, a quo, omnes in corpore humano existentes humores sunt derivandi, sive de utilibus agatur, qui specialibus destinantur usibus, (ut sunt nutritius succus, semen, lac, saliva, succus pancreaticus, bilis, lymphæ &c.) sive de iis loquamur, qui tanquam inutiles a tota sanguinis massa segregantur, & per varia corporis emunctoria (puta per vesicam, per poros, per alvum &c.) dato tempore foras eliminantur. Deinde, sanguinis, omniumque humorum in corpore assignabilium, usibus, secretionibus, & excretionibus singillatim explanatis, de Spiritibus peculiariter aget, quorum nomine intelligit subtilissimum liquorem in cerebri & cerebelli organo secretum, qui motibus quibuscunque voluntariis & involuntariis obeundis una cum nervis inservit, & sensationum quarumcunque ministerium esse creditur.

Juxta veterum Physiologiæ divisionem, ordo postulasset, ut tractatio de temperamentis, elementorum doctrinam exciperet; verum, cum temperamentorum essentiam stabiliat in peculiari quadam partium fluidarum & solidarum proportionem, qua totius corporis compages constituitur: Medicinæ Tyrones nunquam temperamenta, eorumque differentias ad amissim perciperent, nisi prævio partium humorumque scrutamine; ideoque post partium quarumlibet & humorum notitiam, de temperamentis agere statuit, & si tem-

pus supererit, de facultatibus & actionibus in genere, earumque diversitate & discrimine: de actione scilicet vitali, naturali, & spiritali, meliore, quo poterit modo, juxta leges Mechanicas & Hydrostaticas ad mentem Halleri, Morgagni, Walcharengi, Winslowii, aliorumque celeberrimorum Authorum differendo, Physiologiæ finem imponet.

JOANNES EMMANUEL GILIBERT Philosophiæ & Medicinæ Doctor, Regis Poloniarum Medicus & Consiliarius, Coll: Lugdunensis: Professor Emerit: & Histor: Natur: Botanicæ simulque Materiæ medicæ Publicus Professor, Prælectiones suas ita distribuet, ut totum autumnus & hyemis tempus diebus Martis, Jovis, & Saturni, horis matutinis impendat expositioni fossilium: metallorum scilicet, lapidum, terrarum, salium, bituminum &c. neque soli catenæ generum contexendæ, ad præscriptum methodi, immorabitur, verum etiam dabit operam, ut cujusvis substantiæ usus, si qui forte occurrent, aut pro curatione morborum, aut pro artibus & oeconomia, sedulo omnes exponantur; imo inter substantias, argumentis demonstrationum suarum inservituras, eum tenebit ordinem, ut illas præ cæteris eligat, quibus naturale solum est Lithvania. Eadem methodo tractabit de regno animalium, eorum anatomiam, si viva occurrerint, prius instituendo & modum præparandi indicando. Ab initio veris ad ferias, in horto botanico demonstrationibus plantarum vacabit, quarum proprietates & usum specialibus observationibus stabiliet: Herborizationis verò tempore, quam cum suis alumnis instituet, dabit operam, ut dum plantarum sponte crescentium, & insectorum collectionem parat, æquali cura, tum ad phœnomenorum, casu occurrentium, tum ad ea, quæ vulgi sermone indicata fuerint, examinanda, suam conferat industriam.

Hac etiam occasione discutiet principia Oeconomiae ruralis, & Agriculturæ huic climati familiaria, ut ea deinde utili crisi, practi-

cis observationibus & Physicis demonstrationibus emendata atque locupletata, alumnis exempli loco proponat.

NICOLAUS REGNIER Soc: Corresp: Acad: Paris: Chirurgiæ practicæ, & Artis obstetriciæ Professor, accuratam descriptionem, seu Historiam morborum ad Chirurgiam relatorum daturus, unâ cum modis illos tractandi maxime usitatis, cum observationibus & animadversionibus ad diversa rerum capita relatis: majore discen-
tium commodo, praxim Chirurgicam duabus partibus comple-
ctetur, quarum prima tractabit de morbis Chirurgicis generatim, altera verò singillatim & in specie de omnibus iis quibus diversæ humani corporis partes affici possunt, atque Chirurgica egere ope, uti sunt: tumores, vulnera, ulcera, fracturæ &c.

Lectiones suas instituet diebus Lunæ, Martis & Jovis ab instauratione studiorum Academicorum, ad usq; mensis Junii initium, a quo tempore ad ferias usque, Artis obstetriciæ lectionibus vacabit, in quibus post generalia hujus artis principia, tractabit de vario situ & positionibus, in quibus infantes partûs tempore comparere solent; tum de modo procedendi, de necessariis auxiliis & præcautionibus ad avertenda pericula vitamque parturientium & infantum conservandam; denique exactam dabit descriptionem eorum omnium, quæ mulieribus accidere possunt ante, post, & ipso partus tempore, cum remediis convenientibus, juxta artis methodum innixam principiis & observationibus Authorum in Arte obstetricia versatissimorum.

JACOBUS BRIOTTET Chirurg: Emer: Demonstrator & Operationum Chirurgicarum Professor, tempore cursûs Anatomici, præparaciones diversarum partium corporis humani, pro exigentia lectionum subministrabit: Finita verò Anatomicâ, ipse operationum Chirurgicarum integrum cursum super cadavera instituet.

MICHAEL OLECHNOWICZ. S. P. Juris Civilis Doctor. Patrii Juris & Processûs Judiciarii M. D. L. Publicus Professor, die-

bus Martis, Jovis, & Saturni horis matutinis, prælecturus Tractatum Juridicum, primùm ea, quæ in prologomenis passim tractantur, tribus dissertationibus complectetur; quarum prima differet de Jure generatim ejusq; divisione, de necessitate, fine & proprietatibus, seu characteribus legum; de earum diversitate, tum pro ratione diversorum ordinum cujusque Societatis, tum etiam pro diversitate climatis & regiminis in unaquaq; regione; altera deinde acturus est de Historia Juris publico - Civilis Regni Poloniæ, de modo administratæ civibus justitiæ antequam leges conderentur; de primis Gentis nostræ legislatoribus; de statutorum & Constitutionum usu atque discrimine pro Regni Poloniæ & Magni. D. L. Provinciis, deque Jurium coæquatione utriusque Nationis. Tertia postremo, generalem Juris patrii in tres præcipuas partes divisionem, prout sunt: de personis, quibus jus competit, de rebus earumque dominio, & de actione, seu modo unicuique jus suum tribuendi, prosequetur. His prologomenis breviter absolutis, primam totius juris Polonici partem, nempe de Personis, senis comprehensam sectionibus, decursu totius anni tractandam suscipiet; ita ut ea omnia, quæ Personam Regiam, jusq; Majestaticum concernunt, primâ, quæ Senatorium ordinem alterâ, quæ deniq; ordinem Equestrem, tertia sectione comprehendat. Quartam reliquæ Civium classes, quales sunt: Societates Civitatum, oppidorum &c. earumq; jura & privilegia occupabunt. In quinta deinde de Advenis, Tartaris, Judæis, aliisque ejusmodi consistentibus intra fines Reipublicæ extraneis societatibus, quid jura statuant, quid eis indulgeant ac permittant, disquiretur. Sexta verò & ultima de iis, qui ad unicuique jus suum tribuendum instituti sunt, nempe de Magistratibus, eorumque diversis classibus, potestate, immunitate, & auctoritate versabitur. Omnia autem ut planiore & clariore methodo pertractentur, neve Auditorum animi rerum discendarum copiâ obtundantur, suas in partes subdivi-

dentur, tum partibus tituli, his veró capita, articuli, & paragra-
phi subjicientur.

BERNARDUS SIRUC S. P. Juris Civilis Doctor, Publicus Juris Ro-
mani Professor, per decursum totius anni, diebus, Lunæ Mercurii
& Veneris horis matutinis. Præleget Institutiones Justiniani, nihil
penitus de ordine ac methodo ipsius operis immutando; quapro-
pter expeditis breviter prologomenis, de justitia, jure naturali, gen-
tium & civili, omnia, quæcunque quatuor libris Institutionum
Justiniani comprehenduntur, de Personis earumque divisione, de
rerum distinctione, atque dominio earum acquirendo, de relictis
ab intestatis hæreditatibus, & de pænis pro diversitate criminum
infligendis, juxta suos titulos, divisiones & rubricas ita tractabit,
ut nihil prorsus omittat, & genuinum ubique textum adhibeat; nisi
is forte alicubi, aut nimia sermonis prolixitate, aut verborum ob-
scuritate laboret, tum certè suum planiorem, clarioremque substi-
tuere tenebitur.

CASIMIRUS ROGOWSKI Sacræ Theologiæ Doctor, Eloquentiæ at-
que Lingvarum Latinæ & Græcæ Publicus Professor, diebus Lunæ,
Mercurii, Veneris, & Saturni horis pomeridianis, præmissa disser-
tatione de Latinis litteris cum Græcis jungendis, præleget li-
bros Rhetoricos Ciceronis: de Inventione, & Oratione, ita, ut &
sermonis elegantiam, & vel maxime regulis & præceptis orationis
insistat & inhæreat; præterea duas, alteram pro Lege Manilia, al-
teram pro Milone Ciceronis orationes explanandas suscipiet, qua-
rum argumentum & universam oeconomiam, partium structuram
& ordinem, vim & fontes argumentationum, gravitatem, majesta-
tem, & venustatem stili, cæteraque quæ ad veram & genuinam
eloquentiam spectant, indicabit. Insimul, ubi res postulaverit, ad
notitiam Historicam & Philologicam divertet. His etiam adjun-
get exempla Oratorum Græciæ, præcipue Demosthenis latine red-
dita, eaque cum Tullianis conferet. Suum etiam tempus exerci-

tionibus Oratoriis juxta legis præscriptum, itemque prælegendis Historicis & Poetis impendet. Postremò iis, qui animum Græcis discendis adjecerint, Elementa ejus Lingvæ publicè & privatim explanabit.

Synopsis Lectionum Theologicarum, Historiæ Ecclesiasticæ, Sacræ Scripturæ, & SS. Canonum, Matheos item sublimis, Medicinæ Practicæ, & Chymicæ, tum in publicum dabuntur, quum vacantes tantisper Cathedræ, suos, quos opperiuntur, nactæ fuerint Professores.

L18
242

LMA VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKA

00200754267 0

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos
CENTRINĖ BIBLIOTEKA

L-18 1781

2-42 1782